

Здійснення гуманізму передбачає його найтісніший зв'язок зі змістом процесів, які виражаються категоріями «соціалізація», «вкультування», «виховання», «освіта», «організація», «управління», «регулювання», «контроль», «планування», «прогнозування» та багатьох інших. Адже лише соціалізована, культурна, освічена, нефункціональна людина має прерогативу творчості, бо цілісна, універсальна, творча особистість у принципі незводима, нередукована ні до жодної, окремо взятої, а ні до суми функцій. Людина як творець і особистість, як суб'єктність, є невичерпним джерелом функцій і переважає себе у своїх об'єктивних втіленнях по існуванню, ніколи не переважаючи себе по сутності.

Кореляція соціального та індивідуального, особистісного та суспільного, бажаного та належного, інноваційного та нормативного у навчальній діяльності; взаємодія викладача і учня на засадах співробітництва при домінантності самостійності в організації навчання; відповідність графіку і розподілу навчального часу індивідуальним, особистісним нахилам, устремлінням, бажанням, здібностям тощо; імператив самоорганізованих спільнот, колективної дії і обміну; взаємне навчання, взаємна освіта, через спілкування і через взаємодію, безперервність і різноманітність, відкритість і доступність освіти, рівність прав і можливостей... Ці принципіві характеристики дистанційної освіти дозволяють подолати деформацію дистанційності, скинути її перетворену, відчужену форму.

Відтак дистанційну освіту можна потрактувати як один з соціальних чинників утвердження дійсного гуманізму і подолання дегуманізуючих та розлюднюючих сил відчуження, протистояння тотальному розлюдненню людини та розсуспільненню суспільства. Адже творення людей, особистостей як спосіб їх продукування є вищим за виробництво речей та ідей, а у своїй всезагальності є здійсненням творчості. У цьому ж – призначення освіти, педагогіки в цілому, її гуманістична, людинотворча сутність. Сутність гуманізму становить діалектика взаємозумовленості і взаємопроникнення суспільства і особистості, єдність відмінностей, в якій вони взаємопроникають одна одну, існують одна в іншій і через іншу. Людина є мета, самомета, найвищий капітал історичного розвитку – з цього гуманістичного принципу виходить дистанційна освіта.

Список використаних джерел

1. Адорно Т. В. О технике и гуманизме // Философия техники в ФРГ / Пер. с нем. и англ. Составл. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. Редакторы Н. Игнатовская, В. Леонтьев. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с.
2. Лифшиц М. А. Диалектика в истории искусства / М. А. Лифшиц. – Собрание соч. в 3-х тт. – М.: Изобраз. искусство, 1984. – Т.1. – 432 с.
3. Новиков Б. В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму. Монографія / Б. В. Новиков. – К.: Видавець ПАРАПАН, 2005 – 332 с.

References

1. Adorno T. V. O tekhnike i gumanizme // Filosofiya tekhniki v FRG / Per. s nem. i angl. Sostavl. i predisl. Ts. G. Arzakanyana i V. G. Gorokhova. Redaktory N. Ignatovskaya, V. Leont'yev. – M.: Progress, 1989. – 528 s.
2. Lifshits M. A. Dialektika v istorii iskusstva / M. A. Lifshits. – Sobraniye soch. v 3-kh tt. – M.: Izobraz. iskusstvo, 1984. – T.1. – 432 s.
3. Novikov B.V. Tvorchist' yak sposib zdiysnennya gumanizmu. Monografiya / B. V. Novikov. – K.: Vidavets' PARAPAN, 2005 – 332 s.

Abakumova O. O., Candidate of Philosophical sciences, Associate Professor of Industrial Electronics Department, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (Ukraine, Kyiv), e.o.abakumova@gmail.com

Distance education: humanism or antigumanism in action?

This article contains a philosophical reflection of the manifestations in distance education such oppositional socio-cultural factors as humanism and anti-humanism. It analyzes the principal characteristics of distance education, that define its humanistic essence. Also, the basic parameters of anti-humanism, its socio-historical conditionality are determined, the transformed form of remoteness is defined and the deformations that it receives in conditions of total alienation are highlighted.

Keywords: distance education, humanism, antihumanism, alienation.

* * *

УДК 02:378(477)(1991/2018)

Бачинська Н. А.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій, Київський національний університет культури і мистецтва (Україна, Київ), n.bachynska17@gmail.com

До питання про вектори розвитку вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні (1991–2018 рр.)

Означено вектори розвитку вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні за роки її незалежності. Висвітлено концепції її модернізації, що були розроблені провідними науковцями освітньої галузі України в останнє десятиліття ХХ ст. – 10-ті рр. ХХІ ст. Розглянуто здійснені кроки державної політики у галузі бібліотечної справи на шляху до інтеграції системи бібліотечної освіти України у європейський простір.

Ключові слова: модернізація освіти, концептуальна модель, вища бібліотечно-інформаційна освіта, вищий навчальний заклад, науковці.

Наразі підготовка висококваліфікованих фахівців ХХІ ст. є одним з важливих чинників розвитку бібліотечно-інформаційної галузі України. Адже бібліотека є базовим елементом культурної, наукової, освітньої, інформаційної інфраструктури держави. Бібліотечно-інформаційні установи є вагомим фактором у розвитку інформаційної та мовної культури суспільства, патріотичного, правового та екологічного виховання, формування стійкого інтересу до вивчення та розуміння національної історії та культури. Бібліотеки можуть і повинні сприяти вихованню читаючої, мислячої та освіченої нації, спроможної практично втілювати набуті знання і досвід у розбудову незалежної України.

Питання розвитку вищої бібліотечної освіти означеного періоду, активно обговорювалось як на наукових форумах, так і у фаховій пресі, зокрема у публікаціях: В. Бабича, В. Загуменної та М. Сенченка, В. Ільганаєвої, Л. Каліберди, М. Слободяника, А. Чачко. Еволюція бібліотечної освіти обґрунтована в працях В. Бабича, Т. Новальської. Необхідність зміни моделі бібліотечної освіти та її модернізацію на сучасному етапі доводять – І. Давидова, А. Соляник, А. Шемяєва.

Водночас сьогоденню бракує узагальнюючих праць, в яких були б проаналізовані тенденції розвитку концепцій модернізації підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців за роки незалежності України, та врахування їх досягнень при створенні стратегічних напрямів розвитку, зокрема міжнародній інтеграції системи бібліотечно-інформаційної освіти України у європейській простір, що і актуалізує запропоновану статтю.

Мета публікації є спроба розкрити особливості концептуальних моделей підготовки бібліотечно-інформаційного фахівця, їх вплив на розвиток вищої бібліотечно-інформаційної освіти та можливість запровадження у сучасних умовах підготовки фахівців означеної галузі.

На початку 90-х рр. XX ст. бібліотечно-інформаційна освіта знаменується новим етапом свого розвитку, що було зумовлено об'єктивними процесами суспільного розвитку: розбудовою незалежної держави, демократизацією усіх сфер діяльності, адаптацією бібліотечної галузі до умов ринкової економіки, інформатизацією та виникненням єдиного мережевого Інтернет-простору.

У цей період, на відміну від існуючої підготовки бібліотекарів-бібліографів за комплексами літератури, започаткувалась підготовка фахівців за двома напрямками – універсальних бібліотечно-інформаційних систем та галузевих бібліотечно-інформаційних систем. Нова стратегія підготовки вимагала нової концепції, яка була запропонована в 1993–1994 навчальному році творчим колективом бібліотечного факультету КДІК під керівництвом декана, професора В. Бабича [1].

Колективом Харківського державного інституту культури (з 1998 р. ХДАК), під керівництвом професора, декана факультету бібліотекознавства та інформатики Н. Кушнарєнко проводилась цілеспрямована робота по формуванню власної концепції підготовки майбутніх фахівців для бібліотек, в основу якої було покладено розширення сфери використання спеціалістів за межами бібліотек, формування професії документознавця-інформаціолога [2].

У другій половині 90-х рр. XX ст. спостерігається активізація уваги до проблеми удосконалення підготовки бібліотечних фахівців.

Так, у 1996 р. виходить монографія В. О. Ільганаєвої, в якій автор дослідила історію, проаналізувала стан та окреслила перспективи розвитку бібліотечної освіти. Довела вплив соціально-економічних змін, оновлення гуманітарної сфери, інформатизації України на її зміст і організацію. Обґрунтувала підготовку фахівців для обслуговування користувачів документами, інформацією, а у перспективі інтегрованими і синтезованими знаннями [3].

Досить плідними у розвитку концепцій підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців були кінець 90-х рр. XX ст. – перші роки XXI ст. Своєї концепції запропонували В. Загуменна та М. Сенченко, Л. Каліберда, Н. Кушнарєнко та В. Шейко, М. Слободяник, А. Чачко [4].

Зміну моделей від академічної до технологічної та гуманітарної розкрила І. Давидова, яка довела, що гуманітарні технології в бібліотечній освіті спрямовані на формування інформаційної культури студента, їх професійну орієнтацію, на розвиток механізмів соціальної й професійної мобільності, на формування нової професійної свідомості і професійної культури нового змісту [5].

На засадах тріади: освіта-наука-інновації, модель бібліотечної освіти обґрунтувала професор А. В. Шемаєва. Особливу увагу приділено третій складовій моделі. Запропоновано створення Українсько-Європейського бібліотечного центру трансферу знань

як напрямку реалізації інноваційної моделі бібліотечної освіти [6].

Культуроцентричну модель модернізації вищої бібліотечної освіти на основі аналізу сучасних тенденцій розвитку освіти в Європі обґрунтувала професор А. Соляник [7].

Наразі сучасний, етап трансформаційних зрушень у системі підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців безпосередньо пов'язаний із набуттям чинності нового Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р. Відповідно до якого встановлено головний критерій якості підготовки сучасного фахівця – здатність забезпечити високотехнологічний та інноваційний розвиток країни, її конкурентоспроможність на світовому ринку праці, а також визначено основні принципи розбудови державної політики в галузі вищої освіти:

- міжнародна інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України в європейській освітній простір;
- збереження і розвиток досягнень і прогресивних традицій національної вищої школи;
- перехід від кваліфікаційної до компетентнісної моделі підготовки фахівців [8].

Імплементация Закону «Про вищу освіту» передбачає комплекс системних кроків, наріжним вектором якого є підготовка нормативно-правових актів, що окреслюють механізми реалізації норм закону. Документом, що зумовив значні зміни у підготовці бібліотечно-інформаційних фахівців є постанова Кабінету Міністрів України №226 від 20.04.2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (введено у дію 1 вересня 2015 року [9]).

Відповідно до якої, у галузі 02 «Культура і мистецтво» введено нову спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», що об'єднала два раніше самостійні освітні напрями – «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» і «Документознавство та інформаційна діяльність» та отримала складову «інформаційна справа», утім, без змістового наповнення.

Підготовка кадрів за новою спеціальністю вимагає створення відповідних навчальних планів, освітніх програм та навчальних дисциплін. У середовищі науковців, освітян та бібліотечних фахівців вище озвучена проблема порушила цілий ряд дискусійних питань: якими мають бути спеціалізації нової спеціальності; які складові мають формувати зміст підготовки за новою спеціальністю та визначеними спеціалізаціями; яким має бути перелік нормативних дисциплін фундаментальної та професійно-орієнтованої підготовки за новою спеціальністю та чи має він бути обов'язковим для всіх ВНЗ; як зіставити теоретичний, технологічний, методичний та організаторський аспекти підготовки бакалаврів та магістрів нової спеціальності у навчальних дисциплінах?, тощо.

Важливою складовою реформування бібліотечно-інформаційної освіти є розроблення галузевого стандарту вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Це завдання покладено на сформовану центральним органом влади у сфері освіти і науки України Науково-методичну комісію з культури та мистецтва сектора вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Головним завданням розробників стандартів вищої інформаційної

освіти є коректне визначення та формулювання системи загальних та фахових компетентностей.

Пройшов складну та багатоступеневу процедуру розроблення, та узгодження проект стандарту вищої освіти на ступінь бакалавра, який в процесі підготовки викликав найбільше коло дискусійних питань. Наріжним каменем стало визначення у змісті фахових компетентностей майбутнього інформаційного бакалавра у сенсі співвідношення документознавчої та бібліотекознавчої складових [10].

Розроблено проект стандарту магістра з означеної спеціальності, що покликаний внормувати зальний процес науково-навчальної діяльності студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр». Проект стандарту враховує пропозиції та побажання науково-педагогічного складу випускових кафедр вищих навчальних закладів України та членів Української бібліотечної асоціації, що об'єднує роботодавців – представників усіх типів вітчизняних бібліотек. Перевагою проекту є:

– чітка визначеність обсягів освітньо-професійної та освітньо-наукової програм магістра;

– обмеження щодо форм навчання за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» не визначено;

– розподіленість загальних та фахових компетентностей на компетентності для освітньо-наукових програм та освітньо-професійних програм магістрів;

– чітке формулювання результатів навчання [11].

Наступним кроком роботи підкомісії є розробка та затвердження стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня для підготовки доктора філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Але в умовах відсутності в «Переліку наукових спеціальностей» відповідної спеціальності, її формули та паспорту виникає правова колізія.

Зважаючи на це, розробники проектів стандартів вищої освіти мають спиратися на діючі нині паспорти споріднених наукових спеціальностей 27.00.02 «Документознавство, архівознавство», 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 27.00.06 «Прикладні соціально-комунікаційні технології», 27.00.07 «Соціальна інформатика», що не завжди відповідає вимогам до висококваліфікованого фахівця XXI ст. [12], адже майбутні випускники означеної спеціальності мають бути затребуваними фахівцями, незалежно від соціально-економічних реалій та, скажімо, проникнення на ринок штучного інтелекту глобалізованого суспільства.

Таким чином, запропоновані концепції розвитку бібліотечно-інформаційної освіти провідних науковців в галузі довели новизну, перспективність, удосконалення якісної підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців. Водночас, відповіді на низку питань, що з'являються у фаховому середовищі, знаходяться у площині наукових, науково-педагогічних, а головне у практичних дискусіях та чекають на цілісний конгломерат думок з перспективою роль майбутніх фахівців у глобалізованому суспільстві.

Список використаних джерел

1. Бабич В. С. До проблеми підготовки кадрів бібліотечно-інформаційної сфери / В. С. Бабич // Бібліотечна планета. – 2005. – №2. – С.5–11.

2. Кушнарєнко Н. М. Нова концепція вищої бібліотечно-інформаційної освіти у ХДІК / Н. М. Кушнарєнко, Г. М. Брагіна // Бібліотека у демократичному суспільстві: 36. Матер. Міжнар. наук. конф., 21–23 листопада 1995 р. м. Київ. – К., 1995. – С.55–57.

3. Ільганаєва В. О. Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку / В. О. Ільганаєва. – К., 1996. – 253 с.

4. Бачинська Н. А. Базові концепції модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Н. А. Бачинська // Вісник Книжкової палати. – 2015. – №3. – С.32–37.

5. Давидова І. О. Бібліотечна освіта: зміна моделей підготовки фахівців / І. О. Давидова // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики: 36. матер. міжнар. конф. Київ, 25–26 травня 2004 р. – К., 2004. – С.194–196.

6. Шемаєва А. В. Інноваційна модель бібліотечної освіти: перспективи реалізації / А. В. Шемаєва // Вісник Харківської державної академії культури. Спецвипуск 40: 36. наук. пр. – Х.: ХДАК, 2013. – С.43–49.

7. Соляник А. А. Культуроцентрическая модель модернизации высшего библиотечно-информационного образования / А. А. Соляник // Вісник Харківської Державної Академії культури. Спецвипуск 40: 36. наук. пр. – Х.: ХДАК, 2013. – С.31–41.

8. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. №1556–VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>. – Назва з екрана.

9. Постанова Кабінету Міністрів України №226 від 20.04.2015 р. «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (10.VII.2016).

10. Соляник А. Сучасні тренди модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти України / А. Соляник // Вісник Книжкової палати. – 2017. – С.22–26.

11. Пелешишин А. М. Особливості розробки проекту стандарту магістра зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / А. М. Пелешишин, Н. С. Вовк // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття: Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса 14–15 вересня 2017 р. / Одеський національний політехнічний університет. – Одеса, 2017. – С.70–72.

12. Соляник А. А. Сучасні проблеми стандартизації вищої інформаційної освіти в Україні / А. А. Соляник // Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття: Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, Одеса 14–15 вересня 2017 р. / Одеський національний політехнічний університет. – Одеса, 2017. – С.15–19.

References

1. Babych V. S. Do problemy pidhotovky kadriv bibliotечно-informatsiynoi sfery / V. S. Babych // Bibliotечna planeta. – 2005. – №2. – С.5–11.

2. Kushnarenko N. M. Nova kontsepsiia vyschoi bibliotечно-informatsiynoi osvity u KhDIK / N. M. Kushnarenko, H. M. Brahina // Biblioteka u demokratychnomu suspil'stvi: Zb. Mater. Mizhnar. nauk. konf., 21–23 lystopada 1995 r. m. Kyiv. – K., 1995. – С.55–57.

3. Il'hanaieva V. O. Bibliotечna osvita: nova paradyhma rozvytku / V. O. Il'hanaieva. – K., 1996. – 253 s.

4. Bachyn's'ka N. A. Bazovi kontseptsii modernizatsii vyschoi bibliotечно-informatsiynoi osvity v Ukraini / N. A. Bachyn's'ka // Visnyk Knyzhkovoї palaty. – 2015. – №3. – С.32–37.

5. Davydova I. O. Bibliotечna osvita: zmina modelej pidhotovky fakhivtsiv / I. O. Davydova // Dokumentoznavstvo. Bibliotekoznavstvo. Informatsijna diial'nist': Problemy nauky, osvity, praktyky: Zb. mater. mizhnar. konf. Kyiv, 25–26 travnia 2004 r. – K., 2004. – С.194–196.

6. Shemaieva A. V. Innovatsijna model' bibliotечної osvity: perspektivy realizatsii / A. V. Shemaieva // Visnyk Kharkivs'koi derzhavnoi akademii kul'tury. Spetsvypusk 40: Zb. nauk. pr. – Kh.: KhDAK, 2013. – С.43–49.

7. Solianyk A. A. Kul'turocentrycheskaia model' modernyzatsyy vyssheho byblyotечно-ynformatsyonnoho obrazovanyia / A. A. Solianyk // Visnyk Kharkivs'koi Derzhavnoi Akademii kul'tury. Spetsvypusk 40: Zb. nauk. pr. – Kh.: KhDAK, 2013. – С.31–41.

8. Pro vyschu osvitu: Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 r. №1556–VII [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>. – Nazva z ekrana.

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №226 vid 20.04.2015 r. «Pro zatverdzhennia pereliku haluzej znan' i spetsial'nostej, za yakymy

zdzijsniuiet'sia pidhotovka здобувачив високої освіти». – URI: <http://zakon.rada.gov.ua> (10.VII.2016).

10. Solianyk A. Suchasni trendy modernizatsii vyschoi bibliotechno-informatsijnoi osvity Ukrainy / A. Solianyk // Visnyk Knyzhkovoї palaty. – 2017. – S.22–26.

11. Peleschyshyn A. M. Osoblyvosti rozrobky proektu standartu mahistra zi spetsial'nosti 029 «Informatsijna, bibliotechna ta arkhivna sprava» / A. M. Peleschyshyn, N. S. Vovk // Informatsijna osvita ta profesijno-komunikatyvni tekhnologii XXI stolittia: Materialy X Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Odesa 14–15 veresnia 2017 r. / Odes'kyj natsional'nyj politekhnichnyj universytet. – Odesa, 2017. – S.70–72.

12. Solianyk A. A. Suchasni problemy standartyzatsii vyschoi informatsijnoi osvity v Ukraini / A. A. Solianyk // Informatsijna osvita ta profesijno-komunikatyvni tekhnologii XXI stolittia: Materialy X Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, Odesa 14–15 veresnia 2017 r. / Odes'kyj natsional'nyj politekhnichnyj universytet. – Odesa, 2017. – S.15–19.

Bachynska N. A., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor, Department of Information Technologies, Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Kyiv), n.bachynska17@gmail.com

To the question about the vectors of development of the higher library and information education in Ukraine (1991–2018)

The article defines the vectors of development of higher library and information education in Ukraine during the years of its independence. The concepts of its modernization, which were developed by leading scientists of the educational sector of Ukraine in the last decade of the twentieth century. – 10-ies of XXI art. Considered the steps of the state policy in the field of library Affairs on the way to the integration of the library education system of Ukraine in the European space

Keywords: modernization of education, conceptual model, higher library and information education, higher educational institution, scientists.

* * *

УДК 316.334:37

Гловацкая Е. П.,

старший преподаватель кафедры философии, истории и политологии, Одесский национальный экономический университет (Украина, Одесса), glov@ukr.net

ВЫЗОВЫ СОВРЕМЕННОСТИ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Рассмотрены процессы, требующие от института образования коррекции текущих задач и изменений порядка функционирования. Затронуты вопросы информационных технологий, делающих поток информации лавинообразным и затрудняющих ее обработку, изменяющихся требований рынка труда на фоне снижения государственной поддержки образования и глобализационных процессов. Подвергнут критике подход, требующий выработки единого стандарта обучения, что в принципе невозможно из-за индивидуальных особенностей студентов. Также выражается скептическое отношение к системе выборности дисциплин, результатом которой становится недостаточное внимание социоуманитарной составляющей, ответственной за коммуникативные навыки, широту кругозора и критическое мышление. Уделяется внимание изменившемуся облику студента, – он повзрослел и начал путешествовать. В выводах сформулированы навыки и умения, которые будут затребованы от специалистов в ближайшем времени и выдвинуты рекомендации по их формированию в вузах.

Ключевые слова: институт образования, вызовы современности, качество образования, вуз, студент, конкуренция, трудоустройство, требования рынка.

(статья друкється мовою оригіналу)

Система образования Украины непрерывно меняется с развитием преподаваемых наук и ходом истории в целом. Планируется ее интеграция в общеевропейскую образовательную систему. В рамках подключения к этой

стратегии разработаны и выполняются рекомендации по реформированию сферы образования, однако нужно отметить, что образовательные системы других стран сами часто оказываются уязвимыми перед стремительными изменениями современности. Предлагаемые украинцам рекомендации следовало бы рассматривать критически, с поправками на текущие обстоятельства. Следовательно, чтобы реформировать образование не только в контексте перехода к глобальной системе, но сразу с учетом ее уязвимостей перед новыми событийными оборотами, необходимо изучать вызовы современности.

Поскольку изменения сегодня происходят очень быстро, а социальные институты, включая институт образования, по природе инертны, закономерно возникает отставание поставленных задач системы образования от требований реальности, и это является проблемой. Задачи, выдвигаемые развивающимся миром, нужно отслеживать. Проблемой в силу ускоряющегося характера изменений является и быстрое устаревание собранной информации, поэтому мониторинг вызовов современности системе образования должен осуществляться постоянно, а коррекция организации образовательного процесса должна проводиться оперативно в соответствии с последними поступающими данными.

Цель статьи – выявить и охарактеризовать основные вызовы современности системе образования.

Анализ последних исследований и публикаций. Изучение процессов, вынуждающих институт образования меняться, волнует управленцев, социологов, психологов, педагогов и пр.

Американский футуролог, основатель образовательного портала «TeachThought» Терри Хейк среди вызовов современности отмечает проблему «цифрового дарвинизма», требующего от преподавателей постоянного освоения обновлений не только информации по своей дисциплине, но и коммуникативных электронных устройств и программ [4].

Директор центра Голдберга Д. Стэйли и проректор колледжа Харрисона (США, Огайо) Д. Тринкл акцентируют внимание на ослаблении государственной поддержки и приватизации образования, приведшем к его дифференциации, маркетинга, удешевлению в ущерб качеству и сделкам вузов с фирмами. Вызов вузам бросают и курсы, которые дают те же специальности, но дешевле и в более короткий срок. Доступные общественные колледжи и публичные университеты, составляя серьезную конкуренцию классическим элитным университетам, становятся причиной размывания самих понятий «колледж» и «университет» [5].

Группа английских исследователей прогнозирует возникновение новых моделей образования с использованием технических устройств, которые вытеснят значительную часть преподавателей с рынков труда. Специализация образования негативно скажется на широте интересов и формировании коммуникативных и общих мыслительных навыков [1].

Питер Девитт отмечает, что изменился сам студент и требует новых форм преподавания в зависимости от индивидуального стиля познания. Индивидуальность является причиной невозможности стандартизации учебного процесса. Имеются и трудности в определении